

Závěrečné hodnocení programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI)

Závěr Stanoviska Rady pro výzkum, vývoje a inovace, schváleného na 339. zasedání dne
26. října 2018 usnesením k bodu A5 Závěrečné hodnocení programu NAKI:

„Rada

- a) oceňuje kvalitu a včasnost zpracování Závěrečného hodnocení programu NAKI,*
- b) konstatuje, že program NAKI byl i přes snížení výdajů ze státního rozpočtu v době jeho realizace efektivní a byl uskutečňován v souladu s jeho cíli,*
- c) žádá, aby MK při přípravě nového programu výzkumu a vývoje kladlo důraz na stanovení relevantní hodnoty konkrétních indikátorů tak, aby jejich plnění odpovídalo cílům programu,*
- d) žádá, aby MK zpracovalo ve smyslu stanoviska KHV dokument o využití výsledků programu NAKI na základě dotazníkového šetření provedeného u příjemců podpory a předložilo jej do 28. června 2019 Radě pro informaci,*
- e) doporučuje MK jako poskytovateli dále sledovat a vyhodnocovat dopady programu.“*

červen 2018

Obsah

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROGRAMU NAKI.....	3
1.1. Základní informace o programu NAKI	3
1.2. Veřejné soutěže.....	4
1.3. Financování programu	5
2. HODNOCENÍ PROGRAMU NAKI	8
2.1. Výsledky programu a jejich využití.....	8
2.2. Splnění cílů programu	10
2.3. Plnění cílů Priorit orientovaného VaVaI	17
2.4. Podpora excelence a zapojení do mezinárodního výzkumu	19
2.5. Lidské zdroje	19
2.6. Příjemci projektů	19
2.7. Spolupráce s aplikační sférou	20
2.8. Čerpání finančních prostředků a efektivita jejich využití	21
3. ZÁVĚR.....	22
4. PŘÍLOHY	24

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROGRAMU NAKI

Tento materiál je předkládán jako závěrečné hodnocení programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) (dále jen „program NAKI“).

Závěrečné hodnocení programu NAKI je provedeno v souladu s Metodikou hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací, schválenou usnesením vlády ČR č. 107 ze dne 8. února 2017 (dále jen „Metodika 2017+“).

Program NAKI byl připraven a schválen v roce 2009, tedy před vznikem Základních principů přípravy a hodnocení programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací, schválených usnesením vlády ČR č. 351 ze dne 13. května 2015 (dále jen „Základní principy přípravy a hodnocení programů“), na které se Metodika 2017+ odkazuje.

Při vypracování tohoto materiálu tak byly v nejvyšší možné míře aplikovány Základní principy přípravy a hodnocení programů - byly vyhodnoceny výsledky programu a jejich využití, splnění cílů programu (prostřednictvím stanovených indikátorů programu NAKI), v rámci dostupných informací bylo provedeno zhodnocení vlivu programu NAKI na plnění cílů Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací do roku 2030, dále bylo provedeno zhodnocení zapojení institucí do programu NAKI a celkově zhodnocení čerpání finančních prostředků a efektivity jejich využití.

1.1. Základní informace o programu NAKI

Program NAKI byl schválen usnesením vlády ČR č. 880 ze dne 13. července 2009. Poskytovatelem veřejné podpory v rámci programu NAKI bylo Ministerstvo kultury. [Znění schváleného programu NAKI](#) je zveřejněno na stránkách Ministerstva kultury.

Program NAKI byl zpracován v souladu s platnou právní úpravou ČR, zejména v souladu se:

- zákonem č.130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č.130/2002 Sb.“),
- Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2015, schválenou usnesením vlády ČR č. 729 ze dne 8. června 2008, která zahrnuje i Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2011,
- Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, schválenou usnesením vlády ČR č. 287 ze dne 26. března 2008.

Hlavním cílem programu NAKI bylo přispět k tomu, aby veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti národní a kulturní identity přinášely konkrétní ekonomický či jiný společenský přínos z jejich realizace.

Hlavní cíl programu NAKI byl naplňován prostřednictvím výsledkově orientovaných dílčích cílů ve vazbě na hlavní tematické priority, jim podřazené tematické priority a vymezení aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity v Meziresortní

konceptu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity do roku 2015, schválené usnesením vlády ČR č. 1525 ze dne 1. prosince 2008.

Vzhledem k tomu, že program NAKI byl po projednání s Evropskou komisí určen pouze pro výzkumné organizace, v rámci programu NAKI byla poskytována účelová podpora na projekty ve výši 100 % uznatelných nákladů z veřejných prostředků.

Celkem bylo v rámci tří veřejných soutěží programu NAKI proběhlých v letech 2010, 2011 a 2012, doručeno 598 návrhů projektů, z toho jich bylo hodnoceno 427 a podporu získalo 106 projektů. Realizací všech 106 projektů bylo dosaženo celkem 3169 výsledků. Skutečná výše podpory ze státního rozpočtu na program NAKI byla 1 724 281 tis. Kč.

Doba trvání programu NAKI byla stanovena na sedm let, od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2017.

1.2. Veřejné soutěže

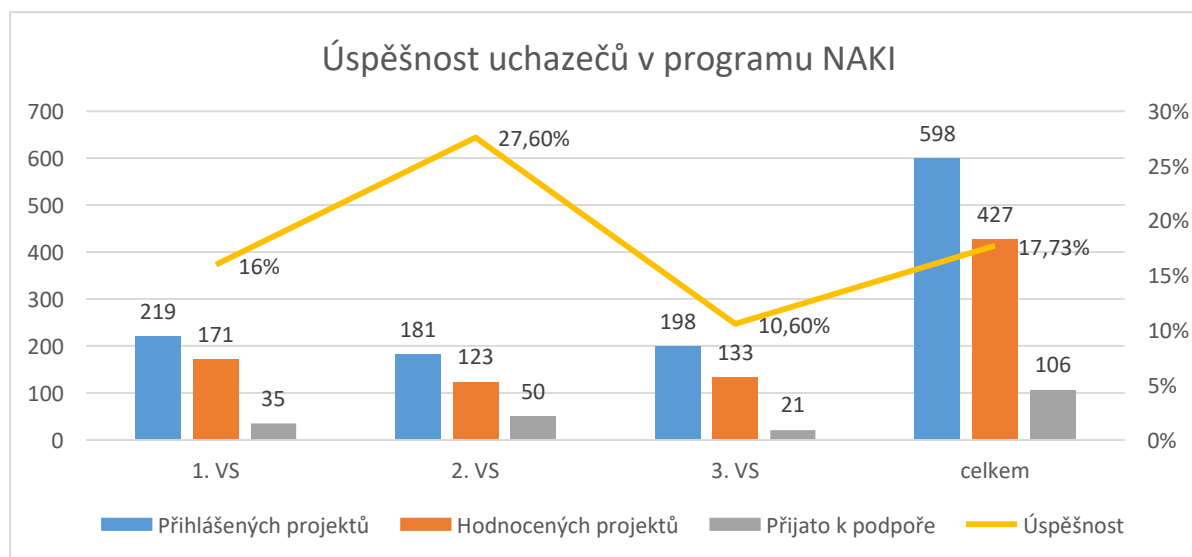
První veřejná soutěž programu NAKI byla vyhlášena v roce 2010, s poskytováním podpory od roku 2011. Do 1. veřejné soutěže se přihlásilo 219 projektů, z toho bylo hodnoceno 171 projektů. Podpořených projektů v 1. veřejné soutěži bylo 35, úspěšnost uchazečů v prvním kole byla téměř 16 %.

Druhá, původně neplánovaná veřejná soutěž programu NAKI byla vyhlášena v roce 2011, s poskytováním podpory od roku 2012. Do 2. veřejné soutěže se přihlásilo 181 projektů, z toho bylo hodnoceno 123 projektů. Podpořených projektů v 1. veřejné soutěži bylo 50, úspěšnost uchazečů tedy v druhém kole vzrostla a byla téměř 28 %.

Třetí veřejná soutěž programu NAKI byla vyhlášena v roce 2012, s poskytováním podpory od roku 2013. Do 3. veřejné soutěže se přihlásilo 198 projektů, z toho bylo hodnoceno 133 projektů. Podpořených projektů v 3. veřejné soutěži bylo 21, úspěšnost uchazečů tedy oproti prvnímu kolu klesla a byla téměř 11 %.

Celkově se do programu NAKI přihlásilo 598 projektů, z toho bylo hodnocených 427. Podpořených projektů v programu NAKI bylo celkem 106, průměrná úspěšnost uchazečů v programu NAKI tedy byla necelých 18 %.

Graf č. 1: Úspěšnost uchazečů v programu NAKI v letech 2011 až 2017

Zdroj: IS VaVaI - VES, duben 2018

Podrobnější grafické znázornění úspěšnosti uchazečů je Přílohou č. 1 tohoto materiálu.

1.3. Financování programu

Původně schválený rozpočet programu NAKI byl podle usnesení vlády ČR ze dne 13. července 2009 č. 880 2 125 000 tis. Kč. První snížení výdajů programu bylo provedeno v průběhu první veřejné soutěže ještě před zahájením řešení programu – výdaje na rok 2011 byly sníženy z 347 335 tis. Kč na 131 083 tis. Kč (o více jak 216 mil. Kč) a to usnesením vlády ze dne 22. září 2010 č. 675, k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2011 a k návrhům střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2012 a 2013 a střednědobých výdajových rámců na léta 2012 a 2013. Dalšími usneseními vlády byly původně schválené výdaje programu NAKI dále průběžně snižovány (viz tabulka č. 2 a 3).

Celkově tak byly původně schválené výdaje programu NAKI ve výši 2 125 mil. Kč sníženy na 1 743,8 mil. Kč - o 381,2 mil. Kč (tj. o 18 %). Výdaje, které v posledních letech řešení programu poskytovatel nemohl vzhledem ke krácení využít, byly převedeny do výdajů na program NAKI II.

Výše podpory ze státního rozpočtu programu NAKI je dle CEP (k dubnu 2018) ve výši 1 724 281 tis. Kč, ale schválené, resp. upravené výdaje státního rozpočtu (SR na VaVaI) na program NAKI jsou ve výši 1 743 783 tis. Kč. Tento rozdíl (19,5 mil. Kč) je vysvětlen a popsán v tabulce č. 1 a 2 níže (šlo o vratky do státního rozpočtu). Grafické znázornění výdajů na program NAKI je Přílohou č. 2 tohoto materiálu.

Tab. č. 1: Schválené a poskytnuté prostředky na program NAKI

č.	ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	celkem
1.	schválené výdaje NAKI dle UV č. 880 ze dne 13. 7. 2009	347 335	327 505	425 000	425 000	425 000	77 665	97 495	2 125 000
2.	schválené/upravené výdaje státního rozpočtu (SR na VaVaI) na program NAKI	133 771	312 524	398 748	406 079	374 342	67 196	51 123	1 743 783
3.	rozdíl (ř. 2 – ř. 1)	-213 564	-14 981	-26 252	-18 921	-50 658	-10 469	-46 372	-381 217
4.	zdůvodnění rozdílu	viz následující tabulka č. 2							
5.	skutečné výdaje na projekty dle CEP (rozdíl k ř. 2 je dán vratkami do státního rozpočtu)	130 550	308 781	396 075	401 529	368 348	67 363	51 635	1 724 281
6.	VS 2011- přijaté závazky na 35 projektů na léta 2011-2015	133 771	137 894	138 209	137 122	110 469	0	0	657 465
7.	VS 2012- přijaté závazky na 50 projektů v letech 2012-2015	0	174 686	187 573	192 329	182 119	0	0	736 707
8.	VS 2013 - přijaté závazky na 21 projektů na léta 2013-2017	0	0	72 946	76 628	81 754	67 196	51 123	349 647
9.	závazky z VS 2011-2013 celkem (ř. č. 6+7+8)	133 771	312 580	398 728	406 079	374 342	67 196	51 123	1 743 819
10.	nedočerpané výdaje na program NAKI dle přidělených výdajů rozpočtu (ř. 2-9)	0	-56	20	0	0	0	0	-36

Zdroj: Zákony o státním rozpočtu na daný rok, uvedená usnesení vlády a státní závěrečné účty na dané roky

Tab. č. 2: Odůvodnění snížení výdajů na program NAKI

rok	Zdůvodnění rozdílu
2011	Dle UV č. 563 ze dne 11. 8. 2010 ve znění UV č. 675/2010 sníženy výdaje SR na VaVaI na program NAKI na návrh MF o -13 564 tis. Kč + a z politického rozhodnutí ministra kultury o dalších 200 000 tis. Kč, které byly převedeny na výdaje na výzkum do kapitol MŠMT a AV ČR na jiné prioritní výdaje. Výdaje byly sníženy v době vyhlášené 1. VS na léta 2011-2015 (veřejný příslib), důsledkem byla 2. mimořádná VS na rok 2012 (na období let 2012-2015).
2012	Dle UV č. 563 ze dne 11. 8. 2010 sníženy výdaje SR na VaVaI na program NAKI na návrh MF o -14 981 tis. Kč, jednalo se o promítnutí restriktivních opatření vlády i do výhledových let 2012 a 2013.
2013	Dle UV č. 563 ze dne 11. 8. 2010 sníženy výdaje SR na VaVaI na program NAKI na návrh MF o -19 441 tis. Kč a dále o dalších -6 811 tis. Kč (rozhodnuto v r. 2012 při projednávání návrhu výdajů SR VaVaI na rok 2013 pro program NAKI jako politické rozhodnutí tehdejšího premiéra a předsedy RVVI vzhledem k posílení výdajů AV ČR, TA ČR a MŠMT (VŠ), počínaje r. 2013 byly MK na program NAKI zohledňovány pouze přijaté závazky, údaje v CEP (závazky: 398 728 tis. Kč).
2014	Vládou schváleny pouze výdaje odpovídající závazkům pro r. 2014 (406 079 tis. Kč) vyplývající z VS 2012 +VS 2013, schváleno UV č. 729 ze dne 25. 9. 2013.
2015	Vládou schváleny pouze výdaje odpovídající závazkům pro r. 2015 (374 342 tis. Kč) vyplývající z VS 2012 + VS 2013. Další VS k programu NAKI na léta 2015-2017 byla s ohledem na nealokované objemy prostředků programu nerealizovatelná, byla by limitována výdaji k rozdělení v r. 2016 (10,47 mil. Kč), což by neumožnilo smysluplný výběr projektů, proto bylo poskytovatelem (MK) RVVI navrženo prostředky převést na jiný výzkumný program jiné kapitole (MV). MF schválilo výdajové rámce státního rozpočtu v r. 2014 pro období let 2015-2017 (vč. výdajů na výzkum) pro kapitolu MK dříve, nežli vláda projednala návrh výdajů SR na VaVaI na léta 2015-2017, a proto výdaje zůstaly ve výdajích kapitoly MK na program zachovány. MK je při zpracování návrhu rozpočtu na rok 2015 pro MF převedlo do institucionálních výdajů na DKRVO pro jím zřizované organizace v plném objemu v r. 2015 (50 658 tis. Kč).
2016	Schváleno UV č. 380 ze dne 25. 5. 2015 - vládou schváleny pouze výdaje odpovídající závazkům pro r. 2016 (67 196 tis. Kč) vyplývající z VS 2013. Prostředky v objemu 10 496 tis. Kč byly převedeny do návrhu výdajů návazného programu NAKI II schváleného UV č. 11 ze dne 2. 1. 2014 na léta 2016-2022.
2017	Schváleno UV č. 477 ze dne 30. 5. 2016- vládou schváleny pouze výdaje odpovídající závazkům pro r. 2017 (51 123 tis. Kč) vyplývající z VS 2013. Prostředky v objemu 46 372 tis. Kč byly převedeny do návrhu výdajů návazného programu NAKI II schváleného UV č. 11 ze dne 2. 1. 2014 na léta 2016-2022.

Zdroj: Zákony o státním rozpočtu na daný rok a uvedená usnesení vlády.

2. HODNOCENÍ PROGRAMU NAKI

2.1. Výsledky programu a jejich využití

Podpora výzkumu v oblasti národní a kulturní identity (NAKI) zahrnuje široké spektrum oborů – od archeologie, památkové péče, muzejnictví, lingvistiky atd., až po nové materiály a technologie, informační technologie, genetiku aj., které mají společný cíl – péči a rozvíjení národního a kulturního dědictví a současně přináší výsledky využitelné v praxi v řadě odvětví. Nejen díky tomu byl program NAKI na výsledky velmi bohatý – celkem bylo (k dubnu 2018) uplatněno 3 169 výsledků. Spektrum výsledků je opravdu široké, alespoň jedním výsledkem jsou zastoupeny všechny druhy výsledků.

Nejvíce výsledků (více jak 26 % všech výsledků) je recenzovaných odborných článků (J), celkem 830. Na druhém místě je článek ve sborníku (D), kterých bylo celkem uplatněno 531, což je cca 17 % všech výsledků. Na třetím místě je výsledek typu N, který zahrnuje vlastně několik výsledků - certifikovanou metodiku, památkový postup a specializovanou mapu s odborným obsahem. Celkem bylo výsledků typu N 474, což je téměř 15 % všech výsledků programu NAKI. Z toho bylo specializovaných map s odborným obsahem (Nmap) 250, metodik certifikovaných oprávněným orgánem (Nmet) 198 a památkových postupů (Npam) 26. Výsledky jsou uváděné podle druhů a definic platných v době řešení programu NAKI.

Kromě výsledků typu N bylo z aplikovaných výsledků dále uplatněno 20 výsledků typu F - 20 užitečných vzorů (Fuzit); 148 software (R); 40 výsledků typu Z (poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno), konkrétně 20 ověřených technologií (Ztech) a 20 poloprovozů (Zpolop); dále 64 výsledků typu G (prototyp, funkční vzorek), konkrétně 57 funkčních vzorků (Gfunk) a 7 prototypů (Gprot). Patentů (P) bylo v rámci programu NAKI uplatněno 12.

Dále bylo v programu NAKI uplatněno 255 odborných knih (B), což je více jak 8 % všech výsledků, dále 153 kapitol v odborné knize (C), což je téměř 5 % všech výsledků a 76 výsledků typu A (audiovizuální tvorba), což je více jak 4 % všech výsledků programu NAKI, které zahrnují i nyní samostatný druh výsledku S specializovaná veřejná databáze.

Tzv. specifickým výsledkem programu NAKI byl výsledek typu E – uspořádání výstavy, kterých bylo celkem uspořádáno 117, což je téměř 3,7 % všech výsledků programu NAKI. Také bylo uspořádáno 39 konferencí (výsledek typu M – uspořádání konference), což je cca 1,2 % všech výsledků programu NAKI. Dále bylo uspořádáno 140 workshopů (výsledek typu W- uspořádání workshopu), což je více jak 2 % všech výsledků programu NAKI.

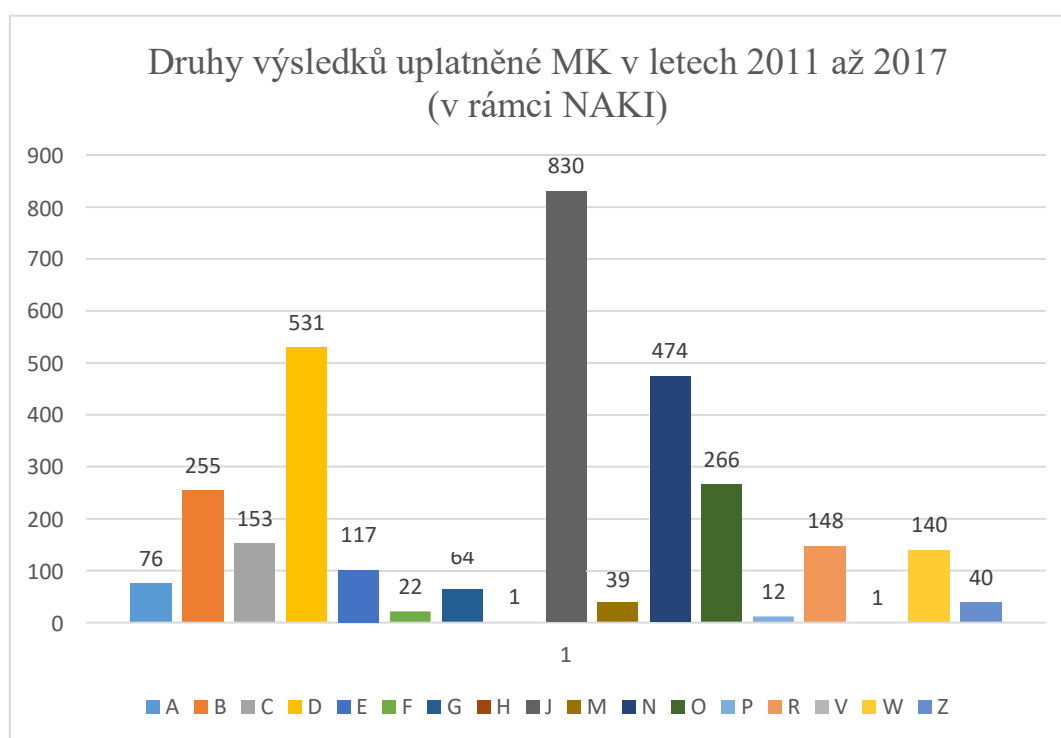
Jednoznačně nejméně bylo výsledků typu H (výsledky promítnuté do právních předpisů a norem, výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy, výsledky promítnuté do schválených strategických a koncepčních dokumentů VaVaI orgánů státní nebo

veřejné správy) a V (výzkumná zpráva, souhrnná výzkumná zpráva): Konkrétně byl předložen jeden výsledek promítnutý do právních předpisů a norem (Hleg) a jedna souhrnná výzkumná zpráva (Vsouhrn). Ostatních výsledků (O) bylo 266, což je více než 8 % všech výsledků programu NAKI.

Z celkového počtu 3169 výsledků bylo 877 aplikovaných výsledků, což je více jak 27 % všech výsledků.

Grafické znázornění druhů výsledků uplatněných MK v letech 2011 až 2017 je v grafu č. 2. Druhy výsledků uplatněných MK v jednotlivých letech programu NAKI a jejich grafické znázornění je Přílohou č. 3 tohoto materiálu.

Graf č. 2: Jednotlivé druhy výsledků uplatněné MK v letech 2011 až 2017

Zdroj: RIV, duben 2018

Zkratky: A - audiovizuální tvorba, B - odborná kniha, C - kapitola v odborné knize, D - článek ve sborníku, E – uspořádání výstavy, F - užitný vzor, průmyslový vzor, G - prototyp, funkční vzorek, H - výsledky promítnuté do právních předpisů a norem, výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy, výsledky promítnuté do schválených strategických a koncepčních dokumentů VaVaI orgánů státní nebo veřejné správy, J- recenzovaný odborný článek, M - uspořádání konference, N - certifikovaná metodika, památkový postup, specializovaná mapa s odborným obsahem, O - ostatní výsledky, P- patent, R - software, V- výzkumná zpráva, souhrnná výzkumná zpráva, W- uspořádání workshopu, Z - poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno

Hodnocení výsledků a jejich kontrole věnuje MK mimořádnou pozornost, o čemž svědčí i minimální podíl výsledků neuznaných následně RVVI při zařazení do RIV. K některým výsledkům (výstavy s kritickým katalogem, specializované mapy, metodiky a památkové postupy) má MK nastavena přísnější kritéria, uvedená ve vnitřním předpisu –

Příkazu ministra kultury č. 25/2014. Stejně jako podporované aktivity jsou i jejich výsledky značně různorodé. Výsledkem podpory jsou jednak kvalitní publikační výstupy projektů (vedlejší z hlediska zaměření programů na aplikovaný výzkum), jako jsou články v impaktovaných časopisech a knihy, jednak hlavní aplikované výsledky, podle kterých byly projekty zejména hodnoceny. Řada z výsledků, které jsou využívány nejprve výzkumnými organizacemi, se v dalším období již bez podpory komercializuje (např. hra *Attentat 1942* postavená na software MIVE byla počátkem r. 2018 nominována na „herního Oscara“ - Independent Games Festival Awards). Jako charakteristické výsledky, typické pro aktivity podporované MK, lze ilustrativně uvést:

- [MIVE](#), software MFF UK původně pro vzdělávací simulace, které uspěly v řadě soutěží mj. v USA nebo [AMALACH](#) - soubor software pro rozpoznání a strojový překlad videoarchivu holocaustu v USA,
- [Archeologická mapa Slavkovský les](#) (NPÚ) zobrazující historických aktivit v oblasti Slavkovského lesa, které převážně souvisejí s exploatací nerostných surovin,
- [Metodika pro práci s přírodovědeckým typovým materiálem](#) (NM) určená pro muzea,
- [Otevři zahradu rajskou](#) – návštěvnický velmi úspěšná výstava o benediktinech v srdci Evropy (NG, UK, NK ČR a NM) s [vědeckým kritickým katalogem](#), která získala řadu ocenění,
- [Manuscriptorium](#) (NK ČR) – poloprovoz (zahrnující řadu samostatných výsledků dalších druhů) největší evropské digitální knihovny rukopisů více než 120 institucí, z toho polovina zahraničních,
- [Vápenná pícka](#) (UTAM AV ČR) – funkční vzorek středověké vápenné pece, na kterém byla následně ověřena výroba různých druhů vápna, využívaných při rekonstrukcích památek.

2.2. Splnění cílů programu

Schválený program NAKI obsahoval sestavu indikátorů pro kontrolu plnění v průběhu řešení a po jeho ukončení. Indikátory jsou řazeny do tří skupin dle své povahy, a to indikátory realizace programu, indikátory výsledků a finanční indikátory. Prostřednictvím vyhodnocení indikátorů¹ se tak vyhodnocuje splnění cílů programu NAKI.

První skupina **indikátorů realizace programu** NAKI se dělí do čtyřech kategorií.

První kategorií indikátorů skupiny realizace programu je vyhodnocení počtu projektů z jednotlivých hledisek:

1. Počet celkem přihlášených projektů

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet celkem přihlášených projektů 255, celkově se do programu NAKI přihlásilo 598 projektů. Tento indikátor byl splněn.

¹ Indikátory jsou uvedeny v pořadí a podle čísel tak, jak jsou uvedeny ve [znění schváleného programu NAKI](#).

2. Počet celkem vybraných projektů

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet celkem vybraných projektů 85, celkově bylo v programu NAKI vybráno 106 projektů. Tento indikátor byl splněn.

3. Počet úspěšně ukončených projektů celkem

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet úspěšně ukončených projektů celkem 64. Celkem program NAKI úspěšně ukončilo 95 projektů. Tento indikátor byl splněn.

Úspěšnost projektů

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI mělo být úspěšně dokončeno minimálně 75 % projektů. Nakonec program NAKI úspěšně dokončilo téměř 90 % projektů. I tento indikátor byl splněn.

Souhrnně tato první kategorie indikátorů vypovídá o tom, že o program NAKI byl výrazně větší zájem, než se při jeho formulaci předpokládalo (o tom svědčí i nízká úspěšnost uchazečů v soutěžích podle grafu č. 1 výše – 16 %, 28 % a 11 %). Relativně nízká úspěšnost řešení projektů programu NAKI (90 % úspěšně ukončených projektů) ve srovnání s jinými programy (cca 98 %) je pozitivní informací, protože ukazuje na náročnější nastavení kritérií úspěšnosti a objektivnější hodnocení výsledků projektů (zde je třeba upozornit, že úspěšnost projektů se ve vyspělých zemích pohybuje mezi 66 % - 75 %).

Druhou kategorií indikátorů skupiny realizace programu je vyhodnocení projektů se zaměřením na potenciální příjemce:

4. Počet přihlášených projektů od jednoho potenciálního příjemce

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být maximální počet přihlášených projektů od jednoho potenciálního příjemce 50, celkově byl nejvyšší počet přihlášených projektů od jednoho příjemce 27. Tento indikátor byl splněn.

5. Počet vybraných projektů od jednoho příjemce

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být maximální počet vybraných projektů od jednoho příjemce 16, celkově byl počet vybraných projektů od jednoho příjemce 16. Tento indikátor byl splněn.

6. Počet úspěšně dokončených projektů od jednoho příjemce

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet úspěšně dokončených projektů od jednoho příjemce 12, celkově byl minimální počet úspěšně dokončených projektů od jednoho příjemce 16. Tento indikátor byl splněn.

Úspěšnost příjemce

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI mělo být úspěšně dokončeno minimálně 75 % projektů od jednoho příjemce. Příjemce, který získal nejvíce projektů, jich úspěšně dokončil 100 %. I tento indikátor byl splněn.

Souhrnně tato druhá kategorie indikátorů vypovídá o tom, že program NAKI byl koncipován tak, aby se projektu účastnilo více výzkumných organizací, které budou vzájemně spolupracovat (do vyhlášení programu NAKI bylo zvykem, že projekt řešila většinou jen jedna výzkumná organizace). Tento cíl se podařilo naplnit, jak je podrobně uvedeno v přílohách, na projektech se podílí vysoké školy, ústavy AV ČR a resortní výzkumné organizace, které v řadě z nich vzájemně spolupracují.

Třetí kategorií indikátorů skupiny realizace programu je vyhodnocení projektů se zaměřením na resortní výzkumné organizace (resortní výzkumnou organizací se rozumí taková výzkumná organizace, jejímž zřizovatelem je MK):

7. Počet resortních výzkumných organizací přihlášených do veřejné soutěže

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být maximální počet resortních výzkumných organizací přihlášených do veřejné soutěže 15, celkově byl počet resortních výzkumných organizací přihlášených do veřejné soutěže 15. Tento indikátor byl splněn.

8. Počet resortních výzkumných organizací úspěšných ve veřejné soutěži

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být maximální počet resortních výzkumných organizací úspěšných ve veřejné soutěži 10, celkově bylo ve veřejné soutěži úspěšných 15 resortních výzkumných organizací. Tento indikátor vyhodnocuje úspěšné zapojení resortních výzkumných organizací do veřejné soutěže, jeho cílem bylo monitorování aktivity resortních výzkumných organizací. V zadaném doslovném znění („maximální počet“) obrací logiku tohoto cíle – indikátor by byl naplněn na 100 %, pokud by žádná resortní výzkumná organizace nebyla úspěšná. To však nebylo cílem, proto je indikátor vyhodnocován ve znění: „minimální počet resortních výzkumných organizací úspěšných ve veřejné soutěži 10“. Stejně, tedy minimálním počtem, jsou hodnoceny mimoresortní uchazeči / výzkumné organizace. Tento indikátor byl splněn.

9. Počet resortních výzkumných organizací s úspěšně dokončeným projektem

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet resortních výzkumných organizací s úspěšně dokončeným projektem 8, celkově 15 resortních výzkumných organizací úspěšně dokončilo svůj projekt. Tento indikátor byl splněn.

Úspěšnost resortní výzkumnou organizací

Dle nastaveného indikátoru programu NAKI mělo být úspěšně řešeno minimálně 75 % projektů řešených resortní výzkumnou organizací. Úspěšně bylo řešeno 95 % projektů řešených resortní výzkumnou organizací. I tento indikátor byl splněn.

Souhrnně tato třetí kategorie indikátorů vypovídá o tom, že do programu NAKI se podařilo úspěšně zapojit resortní výzkumné organizace, které se až na výjimky do té doby řešení výzkumných projektů prakticky neúčastnily. Spoluprací resortních výzkumných organizací s vysokými školami a ústavy AV ČR se nejen zvýšila vědecká úroveň řešených projektů, ale zapojením resortních výzkumných organizací došlo k aplikaci řady výsledků v praxi.

Čtvrtou kategorií indikátorů skupiny realizace programu je vyhodnocení projektů se zaměřením na mimorezortní uchazeče/výzkumné organizace:

10. Počet mimorezortních uchazečů / výzkumných organizací přihlášených do veřejné soutěže

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet mimorezortních uchazečů / výzkumných organizací přihlášených do veřejné soutěže 50, celkově byl počet mimorezortních uchazečů / výzkumných organizací přihlášených do veřejné soutěže 106. Tento indikátor byl splněn.

11. Počet mimorezortních uchazečů / výzkumných organizací úspěšných ve veřejné soutěži

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet mimorezortních uchazečů / výzkumných organizací úspěšných ve veřejné soutěži 35, celkově byl počet mimorezortních uchazečů / výzkumných organizací úspěšných ve veřejné soutěži 76. Tento indikátor byl splněn.

12. Počet mimorezortních příjemců / výzkumných organizací s úspěšně dokončeným projektem

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet mimorezortních příjemců / výzkumných organizací s úspěšně dokončeným projektem 27, celkově byl počet mimorezortních příjemců / výzkumných organizací s úspěšně dokončeným projektem 72. Tento indikátor byl splněn.

Úspěšnost mimorezortních příjemců/ výzkumných organizací

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI by mělo být úspěšně řešeno minimálně 75 % projektů řešených mimorezortními příjemci/ výzkumnou organizací. 81 % projektů řešených mimorezortními příjemci/ výzkumnou organizací bylo řešeno úspěšně. I tento indikátor byl splněn.

Souhrnně tato čtvrtá kategorie indikátorů vypovídá o tom, že o řešení projektů programu NAKI měly značný zájem i mimorezortní výzkumné organizace, zejména vysoké školy a ústavy AV ČR, ale i další výzkumné organizace. To ilustruje, že pro společenskovědní obory zejména z vědní oblasti „Humanities and the Arts“ (historie, archeologie, jazyky a literatura, filozofie, umění atd.) do r. 2011 chybějící program aplikovaného výzkumu a vývoje, jímž se stal program NAKI, byl a stále je potřebný, jak při schvalování programu NAKI (i navazujícího programu NAKI II v r. 2014) potvrdila velmi podrobná analýza stavu této problematiky v zahraničí.

Po indikátorech realizace programu NAKI následuje skupina **indikátorů výsledků**. Ty se dělí na dvě kategorie – na hlavní indikátory výsledků programu a vedlejší indikátory výsledků programu. Indikátory výsledků se vztahují pouze k úspěšně ukončeným projektům.

Mezi **hlavní indikátory výsledků programu** patří indikátory počtu uplatněných výsledků aplikovaného výzkumu a to:

13. Počet certifikovaných metodik

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet certifikovaných metodik 15, celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 186 certifikovaných metodik. Tento indikátor byl splněn.

14. Počet software

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet software 5, celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 148 software. Tento indikátor byl splněn.

15. Počet výsledků s právní ochranou - užitných vzorů, průmyslových vzorů

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet výsledků s právní ochranou - užitných vzorů, průmyslových vzorů 5. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 20 výsledků s právní ochranou - užitných vzorů, průmyslových vzorů. Tento indikátor byl splněn.

16. Počet patentů

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet patentů 5. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 11 patentů. Tento indikátor byl splněn.

17. Počet poloprovozů, ověřených technologií

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet poloprovozů, ověřených technologií 15. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 40 poloprovozů, ověřených technologií. Tento indikátor byl splněn.

18. Počet památkových postupů

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet památkových postupů 12. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 24 památkových postupů. Tento indikátor byl splněn.

19. Počet specializovaných map s odborným obsahem

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet specializovaných map s odborným obsahem 10. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 236 specializovaných map s odborným obsahem. Tento indikátor byl splněn.

20. Počet technicky realizovaných výsledků - prototypů, funkčních vzorků

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet technicky realizovaných výsledků - prototypů, funkčních vzorků 3. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 62 technicky realizovaných výsledků - prototypů, funkčních vzorků. Tento indikátor byl splněn.

21. Počet uspořádaných výstav

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet uspořádaných výstav 10. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 84 uspořádaných výstav s kritickým katalogem. Tento indikátor byl splněn.

Počet aplikovaných výsledků programu

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet aplikovaných výsledků programu 80. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 811 aplikovaných výsledků programu. Tento indikátor byl splněn.

Souhrnně tato kategorie indikátorů - hlavní indikátory výsledků programu (aplikované výsledky) vypovídá dvě věci o nastavení příliš nízkých hodnot indikátorů realizace hlavních aplikovaných výsledků programu při přípravě a schvalování programu NAKI. To bylo dáno jednak určitou skepsí v té době, že i program aplikovaného společenskovedního výzkumu může dosáhnout řady výsledků a to nejen výsledků specifických pro společenskovední obory (druhy N, E apod.), ale i výsledků typických např. pro průmyslový výzkum (druhy P, F, Z, R apod.). Druhý byl v té době všeobecný názor, že stačí jeden výsledek projektu, aby byl úspěšný – v programu NAKI má jeden projekt průměrně 8,5 aplikovaných výsledků. Kromě nastavení příliš nízkých hodnot indikátorů vypovídají hodnoty jednotlivých indikátorů samozřejmě o tom, že cíl programu NAKI zaměřeného na aplikovaný výzkum a uplatnění jeho výsledků byl formulován správně a byl splněn.

Mezi **vedlejší indikátory výsledků programu** patří indikátory počtu uplatněných publikačních výsledků výzkumu a to:

22. Počet odborných knih

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet odborných knih 10. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 226 odborných knih. Tento indikátor byl splněn.

23. Počet článků ve sborníku

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet článků ve sborníku 5. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 496 článků ve sborníku. Tento indikátor byl splněn.

24. Počet článků v odborném periodiku

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měl být minimální počet článků v odborném periodiku 40. Celkově bylo v rámci programu NAKI uplatněno 754 článků v odborném periodiku. Tento indikátor byl splněn.

Souhrnně tato kategorie indikátorů – vedlejší indikátory výsledků programu (publikační výsledky) ilustruje obecný trend českého výzkumu po r. 2008, kdy se změnila metodika hodnocení výsledků (na tzv. „kafemlýnek“) a výzkumné organizace ve všech

oborech začaly výrazně publikovat své výsledky. Příčiny nastavení příliš nízkých hodnot indikátorů realizace vedlejších publikačních výsledků programu při přípravě a schvalování programu NAKI jsou tedy jiné, než u hlavních aplikovaných výsledků – hodnoty indikátorů vycházely z údajů IS VaVaI - RIV před r. 2009 (program NAKI byl připraven v r. 2008, kdy byly výsledky RIV za r. 2003 – 2008). S tak výrazným nárůstem počtu i kvality publikačních výsledků po uplatnění nové metodiky („kafemlejnku“) nepočítaly ani strategické a koncepční dokumenty ČR pro oblast výzkumu a vývoje platné v té době. Pokud by se přepočítal počet uplatněných vedlejších publikačních výsledků podle stavu před uplatněním nové metodiky („kafemlejnem“), byly indikátory splněny rovněž, ale nárůst jejich hodnot by již nebyl více než řádový.

Vysoké hodnoty hodnot obou kategorií indikátorů realizace výsledků programu – jak hlavních aplikačních, tak vedlejších publikačních výsledků ukazují na to, že v programu NAKI se podařilo úspěšně spojit základní a aplikovaný výzkum, což je problém, se kterým se potýká většina českého výzkumu.

Do poslední skupiny indikátorů programu patří tzv. **finanční indikátory**.

25. Náklady na program celkem

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měly být náklady na program celkem 2 125 mil. Kč. Ve skutečnosti však byly náklady na program 1 743 mil. Kč. Tento indikátor **nebyl splněn z důvodů krácení rozpočtu programu NAKI**.

26. Účelové prostředky z rozpočtu MK – poskytovatele

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měly být účelové prostředky z rozpočtu MK – poskytovatele 2125 mil. Kč. Reálně však byly účelové prostředky z rozpočtu MK – poskytovatele 1724 mil. Kč. Tento indikátor **nebyl splněn z důvodů krácení rozpočtu programu NAKI**.

27. Ostatní veřejné zdroje

Dle hodnoty indikátoru programu NAKI měly být ostatní veřejné zdroje 0 mil. Kč. Ostatní veřejné zdroje dosáhly 19 mil. Kč (šlo o částečné financování investic, které nemohly být zcela využity pro řešení projektů programu NAKI). Tento indikátor **byl splněn**.

Souhrnně tato skupina finančních indikátorů nebyla splněna ve dvou zásadních indikátorech (náklady na program celkem a účelové prostředky z rozpočtu poskytovatele). Vzhledem k tomu, že všechny ostatní indikátory byly v průběhu řešení programu NAKI plněny to ukazuje na to, že krácení finančních prostředků programu NAKI mělo jiné důvody než věcné, prostředky byly kráceny na základě politických rozhodnutí, úsporných opatření atd., jak je podrobně zdůvodněno v tab. č. 2.

Celkové vyhodnocení plnění cílů programu

Hodnocení programu NAKI je mimo jiné reprezentováno 27 indikátory, které zahrnují finanční i nefinanční aspekty realizace celého programu. Z těchto 27 indikátorů bylo přímo naplněno 25, tedy 93 % všech indikátorů. Většina indikátorů tedy byla splněna nebo překročena, podrobnosti jsou uvedeny v souhrnném vyhodnocení každé skupiny indikátorů. Z pohledu plnění indikátorů byl program NAKI jednoznačně úspěšný. Nepodařilo se naplnit pouze dva indikátory, oba týkající se finančních prostředků. Jak již bylo řečeno výše, došlo ke snížení celkových prostředků na program NAKI – indikátory počítaly s plněním původního rozpočtu, protože byly nastaveny před těmito rozpočtovými opatřeními. Avšak jako celek program NAKI naplnil a předčil očekávání.

2.3. Plnění cílů Priorit orientovaného VaVaI

Program NAKI byl připraven a schválen v roce 2009, tedy před vznikem a definováním Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací do roku 2030 (dále jen „Priority VaVaI“). Přesto lze jednoznačně konstatovat, že program NAKI naplňuje a plní Priority VaVaI. Tabulka č. 3 znázorňuje, jak hlavní tematické priority a tematické priority programu NAKI plně korespondují s Prioritami VaVaI, konkrétně s prioritou 4: Sociální a kulturní výzvy, oblastí 3 „Kultura, hodnoty, identita a tradice, podoblastí 3.3 Hmotné a nehmotné kulturní dědictví a 3.2 Národní, regionální a lokální identita a tradice.

Každá tematická priorita programu NAKI byla naplněna alespoň jedním projektem. I když nelze udělat přesnou projekci do tematických priorit, lze aproximovat na základě oborů jednotlivých projektů, které dílčí cíle jednotlivé projekty naplňovaly:

- 3.3.1 Aktivní ochrana kulturního dědictví – **47 projektů** (obory AF, AL, B, C, D a J),
- 3.3.2 Recepce kulturního dědictví jako prostředku národního sebeuvědomění a státní reprezentace – **9 projektů** (obory AE, AG, AH),
- 3.2.1 Znalosti historie jako předpoklad uchovávání a pěstování národní, regionální a lokální identity, paměti a tradice v národním kontextu – **12 projektů** (obory AB, AC),
- 3.2.2 Zkoumání jazyka a literatury jako nástrojů pro uchovávání identity – **6 projektů** (obory AI, AM),
- 3.2.3 Tvořivá historická a teoretická reflexe umělecké tvorby – **6 projektů** (obory AJ, AO).

Program NAKI tak byl plně v souladu s Prioritami, i když tyto vznikly až v průběhu jeho řešení. Témata kulturní a národní identity však byla uvedena ve všech programu NAKI předcházejících strategických a koncepčních materiálech z oblasti výzkumu a vývoje. Jejich naplňování tak není záležitostí posledních let, ale dlouhodobého strategického směřování ČR v této oblasti.

Podrobná data a grafické znázornění hlavních a vedlejších oborů projektů programu NAKI je Přílohou č. 5 a 6 tohoto materiálu.

Tab. č. 3: Soulad programu NAKI s Prioritami VaVaI

Program NAKI		Priority VaVaI, Priorita 4: Sociální a kulturní výzvy, oblast 3 „Kultura, hodnoty, identita a tradice“	
Hlavní tematická priorita	Tematická priorita	Podoblast	Prioritní dílčí cíle
1. Kulturní dědictví a národní identita	1.1 Nemovité kulturní dědictví	3.3 Hmotné a nehmotné kulturní dědictví	3.3.1 Aktivní ochrana kulturního dědictví
	1.2 Movité kulturní dědictví		
	1.3 Nehmotné kulturní dědictví		
	1.4 Území s kulturně historickými hodnotami		
3. Technologie, postupy a materiály	3.1 Moderní dokumentační, evidenční a prezentační technologie		3.3.2 Recepce kulturního dědictví jako prostředku národního sebeuvědomění a státní reprezentace
	3.2 Technologie a systémy pro zvýšení ochrany hmotného kulturního dědictví		
	3.3 Materiály a technologie pro záchranu a zachování kulturního dědictví		
	3.4 Diagnostika poškození a životnost objektů kulturního dědictví		
	3.5 Vývoj nových technologií pro inventarizaci, digitalizaci fondů knihoven, archivů a muzeí, tvorbu databází a jejich zpřístupnění		
	3.6 Infrastruktura pro vědeckou a technologickou podporu zachování národní a kulturní identity		
2. Historie a multikulturní společnost	2.1 Vztah společnosti k historické paměti národa	3.2 Národní, regionální a lokální identita a tradice	3.2.1 Znalosti historie jako předpoklad uchovávání a pěstování národní, regionální a lokální identity, paměti a tradice v národním kontextu
	2.2 Sociálně-kulturní aspekty národní identity		3.2.2 Zkoumání jazyka a literatury jako nástrojů pro uchovávání identity
	2.3 Kultura a kulturní tradice národností a menšin žijících na našem území		3.2.3 Tvořivá historická a teoretická reflexe umělecké tvorby
	2.4 Vzdělanost a vzdělávání jako součást kulturní identity národa		
4. Prostředí pro rozvoj umění a uchování kulturního dědictví	4.1 Prostředí pro rozvoj umění a uchování kulturního dědictví		

Zdroj:

2.4. Podpora excelence a zapojení do mezinárodního výzkumu

Zpracování meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity a následné zadání veřejné soutěže se časově krylo se schválením a zahájením činnosti nové evropské plánovací iniciativy, tzv. společného programového plánování výzkumu (Joint Programming Initiative), které zahrnuje i oblast výzkumu kulturního dědictví. Přestože NAKI program byl zaměřen na národní a kulturní identitu, v tematických prioritách přihlédl i k potřebám zapojení ČR do budování evropského výzkumného prostoru a mezinárodní dopady výsledků výzkumu byly přijaty mezi kritéria hodnocení excelence výzkumu. Ze 106 projektů jich 21, (tedy téměř 20%), bylo hodnoceno jako projekty s významným mezinárodním přínosem a jejich výsledky dosáhly i na úroveň evropského patentu. Program NAKI byl v evropském kontextu výjimečný a významně podpořil přípravu národních výzkumných institucí na řešení mezinárodních projektů v rámci nových programů Evropské komise, které jsou ve větší míře zaměřeny na spolupráci oborů z oblasti humanitních, přírodovědných i technických věd.

2.5. Lidské zdroje

Program NAKI nebyl programem zaměřeným primárně na rozvoj lidských zdrojů. Hlavním cílem programu NAKI bylo přispět k tomu, aby veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti národní a kulturní identity přinášely konkrétní ekonomický či jiný společenský přínos z jejich realizace. Lidské zdroje i přesto byly důležitým aspektem programu. Jednou ze zásad sledovaných při výběru projektů byl i nediskriminační přístup k lidským zdrojům. Příjemci podpory byli dále motivováni k zapojení doktorandů a rozvíjení mezisektorové spolupráce (viz výše komentář k indikátorům).

Při výběru projektů byl kladen důraz na zapojení špičkových odborníků na danou problematiku a tak i díky podpoře NAKI mohli příjemci provádět výzkum za účasti vysoce kvalifikovaných vědců a výzkumníků. Tyto dílčí ukazatele projektů dále motivují příjemce a zapojené instituce k péči o lidské zdroje a zajištění trvalé udržitelnosti v jejich rozvoji a dalším vzdělávání. Řada zapojených institucí, např. VŠ, ale i další příjemci, řešila projekty ESF a další projekty, které skrze horizontální témata synergicky doplňovaly udržitelnost a rozvoj lidských zdrojů zapojených do projektů programu NAKI. Program NAKI tak přinesl řadu pozitivních efektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů.

2.6. Příjemci projektů

Program NAKI umožňoval účast pouze výzkumným organizacím a zároveň poskytoval díky tomu míru podpory 100 %. Této podmínce odpovídalo i zastoupení jednotlivých právních forem. Jediného zástupce měla organizační složka státu, dvě právnické osoby vystupující jako VO (non-profit výzkumné organizace). Se stejným zastoupením 29 organizací pak tvořily téměř polovinu účastníků příspěvkové organizace (včetně příspěvkových organizací MK) a subjekty veřejných výzkumných institucí. Nadpoloviční většinou pak byly zastoupeny 69 subjekty vysoké školy.

Nejčastěji subjekty působily jako samostatní příjemci, hlavní příjemci projektu nebo příjemci v rámci konsorcia. Dalších účastníků projektů bylo pouze malé procento. Příjemci tedy preferovali větší zapojení do projektů a větší odpovědnost, což je pozitivním ukazatelem pro integritu a udržitelnost programu a řešených problematik.

Celkem se soutěže účastnilo 91 odlišných subjektů, z toho 53 subjektů se účastnilo pouze jednoho projektu, 19 se účastnilo dvou projektů, 8 tří projektů a 11 čtyř a více projektů. Nejvíce projektů, kterých se účastnil Národní památkový ústav, bylo 16, následovaný ČVUT a ÚTAM AV ČR s 12 projekty.

Struktura příjemců odpovídala předpokladům a podmínkám veřejných soutěží, účastnily se resortní organizace MK, ale i řada jiných subjektů. Velkou měrou se na projektech účastnily vysoké školy. Diverzita uchazečů zajišťovala kvalitní výběr předložených projektů a odlišné přístupy k jejich řešení. Program NAKI v oblasti výběru projektů a podpory cílových příjemců ukázal široké možnosti spolupráce a splnil cíle a hodnotící kritéria, které byly stanoveny.

Podrobná data a grafické znázornění struktury příjemců podpory programu NAKI je přílohou č. 7 tohoto materiálu.

2.7. Spolupráce s aplikační sférou

Program NAKI byl koncipován jako program pro projekty s důrazem na spolupráci s aplikační sférou. Díky intenzitě podpory 100 % nebyly do programu přímo zapojeny podniky, ale pouze výzkumné organizace. To však nevylučuje využití výsledků programu NAKI v podnikové sféře. Díky míře veřejné podpory jsou výsledky programu NAKI veřejně přístupné a tudíž i využitelné celou aplikační sférou. Program NAKI vygeneroval řadu aplikačních výsledků, které jsou využívány zástupci podniků, stejně jako zástupci státní správy a dalších institucí. Poznatky v oblasti základního výzkumu, ale především aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje jsou na vysoké úrovni a řada výsledků je ve formě softwarových nástrojů, digitalizovaných databází a dalších moderních technologií. Využití těchto výsledků je pak přístupnější pro řadu organizací. Právě otevřenost a nízké bariéry využití výsledků programu NAKI jsou jedním z klíčových prvků nutných pro efektivní a udržitelnou spolupráci s aplikační sférou v oblasti společenskovedního výzkumu.

Řada výsledků našla přímé využití již v průběhu výzkumné fáze. Například certifikované metodiky byly zpravidla vyvíjeny na základě potřeb konkrétních institucí, nebo potřeb vycházejících z vědeckého poznání. Stejně tak nacházejí svoje užití i specializované mapy, software a další aplikační výsledky. Specifické výsledky programu NAKI – výstavy také svojí realizací přispěly k úspěšné spolupráci s aplikační sférou, stejně jako pořádání konferencí a workshopů

Jak již bylo řečeno, díky veřejné přístupnosti výsledků není možné přesně identifikovat počty realizací spolupráce v oblasti užití výsledků programu NAKI, lze ale předpokládat, že míra této spolupráce bude vysoká vzhledem k řadě úspěšných spoluprací navázaných v průběhu řešení projektů.

K rozšíření potenciálu spolupráce přispěl i model veřejných soutěží realizovaný v programu NAKI, který kromě klasických rolí příjemce/další účastník projektu přidává možnost spojení příjemců do mnohačlenných konsorcií. Toho modelu využila řada příjemců a model spolupráce v rámci konsorcií předpokládá i větší míru zapojení jednotlivých členů konsorcia do řešení projektu, ale i do přenosu výsledků v rámci organizačních jednotek členů konsorcií a zlepšení možností spolupráce s dalšími subjekty výzkumné a aplikační sféry.

2.8. Čerpání finančních prostředků a efektivita jejich využití

Intenzita podpory byla očekávána ve výši 100 % a této hodnotě se limitně přibližuje. Celý program NAKI byl od začátku koncipován jako program s 100% intenzitou a tedy tak, aby výsledky výzkumu a vývoje byly volně dostupné. Takto specificky koncipovaný program pak není možné měřit z hlediska výkonnostních ukazatelů jako je např. navýšení tržeb, či konkrétní počty aplikačního využití výsledku. Na druhé straně bylo potřeba průběžně vyhodnocovat jednak počet aplikovaných i neaplikovaných výsledků, naplnění indikátorů a v neposlední řadě pak rozložení jednotlivých druhů výsledků v závislosti na finančních prostředcích vynaložených na jejich tvorbu.

Počet aplikačních výsledků dosáhl u úspěšně řešených projektů 811. Toto číslo desetinásobně přesáhlo očekávaný, respektive minimální počet výsledků v indikátorech. Na tomto zvýšení pak největší podíl nesou software, odborné mapy a užité vzory. Velký rozvoj informačních technologií v posledních letech se promítl i do celkových výsledků programu NAKI. Výsledky mnoha projektů jsou prezentovány moderní interaktivní formou a přístupné z celého světa. Tento trend je jednoznačně pozitivní a ukazuje na efektivní využití prostředků. Díky datům uchovávaným v databázích je možné zdrojová data využít i pro jiné projekty a interpretovat je bez toho, že by byla potřeba vynaložení dalších prostředků.

Výsledky typu mapa a památkový postup (a v určitých případech i certifikované metodiky) jsou do velké míry specifické pro projekty NAKI. Velká míra naplnění těchto výsledků ukazuje jednak zájem příjemců vytvářet tyto specifické výstupy, ale zároveň i jejich potřebu v návaznosti na jejich další aplikaci.

Oproti indikátorům se podařilo zvýšit počty výstupů o minimálně 100 % ve všech sledovaných bodech. Vzhledem k snížení celkových nákladů na program NAKI je takto velké navýšení výstupů velmi pozitivní indikací účelného a hospodárného využití veřejných prostředků.

Mimo hlavní výsledky programu NAKI bylo vytvořeno obdivuhodné množství publikačních výsledků. Míra naplnění indikátorů je zde ještě násobně vyšší než v případě aplikačních výsledků.

Celkové využití podpory lze hodnotit jako vysoce nadprůměrné. Rozvoj lidských zdrojů a míry poznání, vyjádřený skrze naplněné indikátory, dosáhl vysoké úrovně. Jasně se tak ukázala potřeba podpory aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity, které reprezentuje program NAKI. Výsledky programu tak nejen předčily očekávání, ale nalézají

i další uplatnění a synergické efekty, které rozšiřují původní určení programu a přináší horizontální průnik s řadou dalších oblastí s přesahem do zlepšení životní úrovně obyvatel ČR.

3. ZÁVĚR

Program NAKI a jeho cíle byly formulovány před deseti lety a schváleny v roce 2009. Výzkum a vývoj v ČR za těchto deset let doznal řady změn jak v oblasti legislativy, tak v oblasti koncepčního směřování podpor. Rodící se podpora výzkumu v oblasti národní a kulturní identity byla hned zpočátku výrazně snížena a část původně schválených výdajů přesunuta do jiných kapitol. Program NAKI měl za cíl konsolidovat podporu výzkumu a vývoje v této oblasti do jednoho zastřešujícího mezíresortního programu s jednotnými pravidly a koncepcí do budoucna. I přes počáteční rozpočtové problémy se podařilo realizovat tři veřejné soutěže, vybrat 106 kvalitních projektů a 95 jich dovést do úspěšného konce.

Díky programu NAKI se prohloubilo poznání v mnoha oblastech. Vzniklo přes 800 aplikovaných výsledků a přes 1 400 publikačních výsledků. Program se dokázal přizpůsobit silicímu vlivu moderních technologií a podpořit interaktivní projekty pracující s těmito technologiemi. Došlo k digitalizaci řady významných dokumentů, knih, map a dalších unikátních výsledků. Byla vytvořena řada památkových postupů, funkčních vzorů a materiálů či patentů chránících památky pro nastávající generace. Jako jeden z mála programů se dokázal program NAKI přiblížit řešenou problematiku a jejími výsledky laické a odborné veřejnosti pomocí výstav, workshopů, ale právě i řadou internetových aplikací umožňujících prohlížení výsledků vědecké práce. Program současně propojil základní a aplikovaný výzkum v této oblasti.

Program NAKI přinesl velké a pozitivní změny do podpory výzkumu a vývoje v oblasti kulturního dědictví, národní i lokální identity a tradic. Koncepce dalšího směřování a podpora několikaletých projektů dovolila i v nejisté době zapustit hluboké kořeny pro podporu výzkumu a vývoje kulturního dědictví a jeho ochrany.

Program si stanovil řadu cílů, a to jak v oblasti výsledků, tak i stran úspěšnosti a udržitelnosti. Veškeré tyto vytýčené cíle se podařilo naplnit a v mnoha ohledech přesáhnout hranice předpokladů o stovky procent. Jediné dva indikátory, které nebyly naplněny, se týkají celkových finančních prostředků distribuovaných příjemcům. Snížení výdajů dosáhlo 18 %, avšak i přes tento fakt nedošlo ke snížení počtu výsledků, a to jak po stránce kvalitativní, tak i kvantitativní. Ekonomická krize, které ČR a celý svět v prvních letech trvání programu NAKI čelily, tak zbrzdila možnosti podpory, na druhé straně však řada příjemců díky podpoře programu NAKI mohla pokračovat ve výzkumných úkolech bez nutnosti propouštění a dalších negativních efektů. Propad na straně výdajů tak reflektoval celonárodní vývoj, avšak existence programu NAKI jako koncepčního a dlouhodobého řešení podpory VaV v oblasti národní a kulturní identity pomohla výzkumným organizacím překonat nejtěžší období a výsledný efekt se dostavil v podobě špičkových výsledků v ještě větší než očekávané míře.

Myšlenka programu NAKI pokračuje v nastavené koncepci navazujícím programem NAKI II a ukazuje se jako správná. Díky programu NAKI se podařilo konsolidovat a

nastartovat výzkum v jedné z prioritních oblastí a při pohlédnutí zpět jsou vidět konkrétní výsledky. Výzkum a vývoj má především zlepšovat život a životní úroveň všech občanů. Nedílnou součástí toho je i péče o kulturu této země, a to jak o movité i nemovité památky, tak i o historii a současnou kulturu. S výsledky programu NAKI se můžeme setkat v každodenním životě a ani si toho nemusíme všimnout. A to je další přidanou hodnotou, kterou program NAKI poskytl.

4. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Úspěšnost uchazečů ve veřejných soutěžích programu NAKI

Příloha č. 2 - Výdaje na program NAKI

Příloha č. 3 - Jednotlivé druhy výsledků programu NAKI

Příloha č. 4 – Indikátory programu NAKI

Příloha č. 5 – Struktura hlavních oborů projektů NAKI dle IS VaVaI

Příloha č. 6 – Struktura vedlejších oborů projektů NAKI dle IS VaVaI

Příloha č. 7 – Struktura příjemců podpory v programu NAKI